

**Παρουσίαση του Καθηγητή Αθανάσιου Φωκά από τον
Καθηγητή Ευστάθιο Παπαροδίτη,
Κοσμήτορα της Σχολής Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών**

Κυρίες και κύριοι καλησπέρα σας.

«Κατανοώ απολύτως την αγανάκτηση της νέας γενιάς: δεν είναι μόνο η αβεβαιότητα για το «ζην» στις σημερινές συνθήκες ανεργίας που μου προκαλεί έντονη ανησυχία, αλλά και η πλήρης αδυναμία μας να προτείνουμε ένα πλαίσιο για το «ευ ζην». Ποιές είναι οι ηθικές αρχές και τι οράματα προτείνουμε στις επόμενες γενιές; Παρ' όλα αυτά, τολμώ να τους προτείνω να αντιμετωπίσουν τη ζωή με αισιοδοξία. Η ζωή μας δεν καθορίζεται από τα εμπόδια και τις ανησυχίες που οπωσδήποτε συναντάμε, αλλά από τη ψυχική δύναμη που διαθέτουμε για την αντιμετώπιση τους.»

Με αυτά τα λόγια ξεκινούσε μία πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη του σε ένθετο περιοδικό γνωστής Αθηναϊκής κυριακάτικης εφημερίδας, τον Ιούνιο του 2012 ο Αθανάσιος Φωκάς. Θυμάμαι ότι την είχα διαβάσει με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και σε ανύποπτο χρόνο, πολύ πριν πληροφορηθώ ότι θα ήταν ο Πρόεδρος της Επιτροπής Αξιολόγησης του Τμήματος Μαθηματικών και Στατιστικής του Πανεπιστημίου μας και ο κύριος ομιλητής της φετινής Γιορτής των Γραμμάτων. Πρέπει να ομολογήσω ότι διαβάζοντας αυτή τη συνέντευξη, ανακάλυψα όχι μόνο πολλές, άγνωστες σε μένα, πτυχές της προσωπικότητας του, αλλά και αρκετά κοινά. Σε αυτά παριλαμβάνεται και η για μένα ξεχωριστή ομολογία του ότι ήταν ένας πολύ καλός ποδοσφαιριστής και ότι ίσως αυτό να ήταν τελικά το πραγματικό του ταλέντο. (Κάτι το οποίο πάντα πίστευα και για τον εαυτό μου).

Πάνω από όλα με εντυπωσίασαν ο έντονος αλλά και βαθειά ανθρώπινος προβληματισμός και η ανησυχία του για τα αίτια

της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης αλλά και για το πού τελικά οδεύει η Ελλάδα και κατ' επέκταση ο Ελληνισμός σήμερα. Έλεγε λοιπόν χαρακτηριστικά σε αυτή του την συνέντευξη ο Αθανάσιος Φωκάς:

«Θεωρώ ότι το καθοριστικό πρόβλημα της σημερινής Ελλάδας είναι η ηθική κατάπτωση η οποία επήλθε ως νομοτελειακό επακόλουθο, αφενός μεν του τρόπου που οργανώθηκε η κοινωνία μας τα τελευταία 40 χρόνια, αφετέρου δε, της πληθώρας ευτελών μηνυμάτων που ενστερνίστηκε μεγάλο κομμάτι του λαού», για να συνεχίσει καταλήγωντας σε μία πρόταση η οποία δίνει τη σωστή διάσταση στα σημερινά ερωτήματα, που, τώρα, ταλανίζουν και τη δική μας, μικρότερη σε μέγεθος, κοινωνία: «Το δίλημμα ίσως δεν είναι ναι ή όχι στο Μνημόνιο, αλλά ναι ή όχι σε βαθιές μεταρρυθμίσεις».

Αυτά τα λίγα αποσπάσματα μαρτυρούν ότι πέρα από τον παγκόσμια καταξιωμένο και διαπρεπή Έλληνα Μαθηματικό, ο σημερινός ομιλητής μας είναι και ένας πολύ βαθιά προβληματιζόμενος και ιδιαίτερα κοινωνικά ευαισθητοποιημένος άνθρωπος με πολλά ενδιαφέροντα και ανησυχίες.

Ο Αθανάσιος Φωκάς ξεκίνησε από το Αργοστόλι Κεφαλονιάς. Είναι αλήθεια αρκετά ιδιόζουσα και άξια διερεύνησης η σχέση μεταξύ Κεφαλονιάς και Μαθηματικών στην Ελλάδα, μιας και πολύ γνωστοί Έλληνες Μαθηματικοί γεννήθηκαν σε αυτό το νησί του Ιονίου. Μεγάλωσε σε μία οικογένεια χωρίς στερήσεις αλλά και με καμία πολυτέλεια, όπως ο ίδιος λέει: «Από τον πατέρα μου έμαθα ότι δεν υπάρχει πρόβλημα που δεν λύνεται ... από την μητέρα μου πήρα την ακρίβεια και την αφοσίωση στην οικογένεια. ... ενώ και από τους δύο ότι τίποτε δεν γίνεται χωρίς εξαιρετικά σκληρή εργασία» .

Όσον αφορά την ακαδημαϊκή του πορεία, το 1975 αποκτά δίπλωμα Αεροναυπηγικής από το Imperial College του Λονδίνου

και το 1979 διδακτορικό στα Εφαρμοσμένα Μαθηματικά από το California Institute of Technology των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής καθώς και δίπλωμα Ιατρικής, το 1986, από το Πανεπιστήμιο του Miami της ίδιας χώρας. Το ίδιο έτος, και σε ηλικία 33 ετών, εκλέγεται Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Μαθηματικών και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Clarkson Αμερικής, ενώ το 1996 αναλαμβάνει την έδρα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών στο Imperial College του Λονδίνου και το 2002 την έδρα της Μη Γραμμικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου του Cambridge.

Έχει δώσει περισσότερες από 250 διαλέξεις σε σεμινάρια και διεθνή συνέδρια, έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 200 επιστημονικά άρθρα και είναι συγγραφέας, μόνος ή με συνεργάτες δέκα βιβλίων. Συμπεριλαμβάνεται στην λίστα των ερευνητών στα Μαθηματικά με τις περισσότερες αναφορές και έχει τιμηθεί με πληθώρα βραβείων για την συνεισφορά του στη Μαθηματική Επιστήμη. Μεταξύ αυτών, ο Αθανάσιος Φωκάς βραβεύτηκε το 2000 με το βραβείο Naylor, που θεωρείται το πιο σημαντικό βραβείο της Μ. Βρετανίας στις περιοχές των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και της Μαθηματικής Φυσικής, και με το Αριστείο των Θετικών Επιστημών της Ακαδημίας Αθηνών το 2004. Το 2005 του απονεμήθηκε η διάκριση του Ταξιάρχου του Τάγματος του Φοίνικος από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας και το 2006 το Αριστείο του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Έχει αναγορευθεί επίτιμος Διδάκτωρ πέντε Πανεπιστημίων. Το 2005 εξελέγη Εταίρος του Κολλεγίου Clare Hall του Cambridge, το 2009 ανακηρύχθηκε Εταίρος του Ιδρύματος Guggenheim και το 2010 εκλέχτηκε Εταίρος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών. Είναι το νεότερο σε ηλικία τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών και ο πρώτος Ακαδημαϊκός στον τομέα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών. Είναι μέλος πολλών διεθνών επιστημονικών επιτροπών και είναι ή διετέλεσε μέλος εκδοτικών επιτροπών πέρα των 20 επιστημονικών περιοδικών.

Αυτά, αλλά και πολλά άλλα, περιγράφουν ένα κορυφαίο Μαθηματικό με πρωτοποριακές ιδέες και καθοριστική συνεισφορά σε πληθώρα περιοχών της επιστήμης του. Το ιδιαίτερα ενδιαφέρον όμως είναι ότι η έρευνα του στα Μαθηματικά δεν περιορίζεται μόνο στα καθαυτό μαθηματικά προβλήματα, όπως αυτά των συνοριακών τιμών, των μη γραμμικών μερικών διαφορικών εξισώσεων, της ασυμπτωτικής ανάλυσης συναρτήσεων Riemann, των ιατρικών απεικονίσεων και των αντίστροφων προβλημάτων, για να αναφέρω μόνο μερικά. Το ενδιαφέρον του για τα Μαθηματικά διεισδύει μέχρι και στα δύσβατα, σκοτεινά και μυστηριώδη μονοπάτια του ανθρώπινου εγκεφάλου, της βιολογικής δομής του και της ικανότητας του για Μαθηματική σκέψη. «Ίσως το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό του ανθρώπινου εγκεφάλου», λέει, «είναι η γενεσιουργός ικανότητα του για αφαίρεση. Η αποθέωση όμως της αφαίρεσης είναι τα Μαθηματικά. Αυτή η βαθιά σχέση δικαιολογεί το ρόλο των Μαθηματικών στην κατανόηση της ουσίας των πραγμάτων.» Έτσι η έρευνα του ξεπερνά τα παραδοσιακά σύνορα των Μαθηματικών και επεκτείνεται σε εκθαμβωτικά ενδιαφέρουσες τομές της επιστήμης του με την Φυσική, την Ιατρική και την Βιολογία.

Κύριε Φωκά, μετά από όλα αυτά δεν μπορούμε παρά να περιμένουμε με ιδιαίτερα ξεχωριστό ενδιαφέρον την σημερινή ομιλία σας με τίτλο:

«Γνώση από την αρχαιότητα στο σήμερα».

Έχετε το λόγο!